।। अथ श्रीसाईसच्चरित ।। अध्याय ७ ।।

।। श्रीगणेशाय नमः।। श्रीसरस्वत्यै नमः।। श्रीगुरुभ्यो नमः।। श्रीकुलदेवतायै नमः।। श्रीसीतारामचंद्राभ्यां नमः।। श्रीसद्‌गुरुसाईनाथाय नमः।। आतां पूर्वकथेची संगती। स्मरणपूर्वक आणूं चित्तीं। देउळाच्या जीर्णोद्धारार्थीं। कैसी प्रीति बाबास।।१।। परोपकारार्थ कैसे श्रमत। कैसे निजभक्तां सांभाळीत। कैसा निजांगे देह झिजवीत। दुःखेंही सोशीत भक्तांचीं ।।२।। समाधिसमवेत खंडयोग। धोती पोती इत्यादी प्रयोग। कदा करपदशिरवियोग। कदा संयोग पूर्ववत्।।३।। हिंदू म्हणतां दिसत यवन। यवन म्हणतां हिंदू सुलक्षण। ऐसा हा अवतार विलक्षण। कोण विचक्षण वर्णील।।४।। जात हिंदू कीं मुसलमान। थांग न लागला अणुप्रमाण। उभय वर्गां समसमान। जयांचें वर्तन सर्वदा।।५।। रामनवमी हिंदूंचा सण। करवीतसे स्वयें आपण। सभामंडपीं पाळणा बांधवून। कथा कीर्तन करवीत।।६।। चौकांत सन्मुख लागे पाळणा। करवूनि घेती रामकीर्तना। तेचि रात्रीं संदल मिरवणा। अनुज्ञा यवनांही देत।।७।। जमवूनि जमतील तितुके यवन। समारंभें संदल-मिरवण। उभय उत्सव समसमान। घेत करवून आनंदें।।८।। येतां रामनवमीचा दिवस। कुस्त्या लावण्याची हौस। घोडे तोडे पगड्या बक्षीस। अति उल्हास द्यावया।।९।। सण गोकुळ अष्टमी आला। करवूनि घेती गोपाळकाला। तैसीच ईद येतां यवनांला। निमाजाला अटक ना।।१०।। एकदां आला मोहरमचा सण। आले मशिदीस कांहीं यवन। म्हणती

एक [1]ताजा बनवून। करूं मिरवण ग्रामांत॥११॥ आज्ञेसरसा ताजा झाला। चार दिवस ठेवूंही दिधला। पांचवे दिवशीं खालीं काढिला। नाहीं मनाला सुख दुःख॥१२॥ अविंध म्हणतां विंधित कान। हिंदू म्हणतां सुंता प्रमाण। ऐसा ना हिंदू ना यवन। अवतार पावन साईंचा॥१३॥ हिंदू म्हणावें जरी तयांस। मशिदींत सदा निवास। यवन म्हणावें तरी [2]हुताश। अहर्निश मशिदींत॥१४॥ मशिदींत जात्याचें दळण। मशिदींत घंटाशंखवादन। मशिदींत अग्निसंतर्पण। मुसलमान कैसे हे॥१५॥ मशिदींत सदैव भजन। मशिदींत अन्नसंतर्पण। मशिदींत अर्घ्य-पाद्य-पूजन। मुसलमान कैसे हे॥१६॥ म्हणावी जरी म्लेंच्छ जाती। ब्राह्मणोत्तम पूजन करिती। अग्निहोत्री लोटांगणीं येती। त्यागूनि [3]स्फीती सोंवळ्याची॥१७॥ ऐसे जन विस्मित चित्तीं। पाहूं येती जे जे प्रचीती। तेही तैसेचि आपण वर्तती। मूग गिळिती दर्शनें॥१८॥ तरी जो सर्वदा हरीसी शरण। त्या काय म्हणावें हिंदू वा यवन। असो शूद्र अतिशूद्र यातिविहीन। जाती न प्रमाण अणुमात्र॥१९॥ नाहीं जयासी देहाभिमान। असो हिंदू वा मुसलमान। सकल वर्णां समसमान। तया न भिन्नपण जातीचें॥२०॥ फकीरपंक्तीसी मांसभोजन। अयवा यदृच्छा मत्स्यसेवन। तेथेंचि तोंड घालितां श्वान। विटे न मन जयाचें॥२१॥ चालू वर्षाचा धान्याचा सांठा। कृषीवल करितो बांधोनि मोटा। कीं पुढील सालीं आलिया तोटा। वेळीं पुरवठा होईल॥२२॥ तैसें संग्रहीं गव्हांचें पोतें। दळाया मशिदींत असे जातें। पाखडावया सूपही होतें। न्यून नव्हतें संसारास॥२३॥ सभामंडपीं शोभायमान। सुंदर खासें तुलसीवृंदावन।

---

१. ताबूत २. अग्नी ३. अभिमान

तेथेंचि एक लांकडी [४]स्यंदन। अति सुलक्षण कांतीव॥२४॥ होतें कांहीं पुण्य गांठीं। तेणें या सद्वस्तूची झाली भेटी। ऐेशी दृढ सांठवा हृदयसंपुटीं। पडेना तुटी आमरणान्त॥२५॥ कांहीं पूर्वार्जित सभाग्यता। तेणेंहे पाय आले हाता। मनासी लाभली शांतता। निश्चिंतताही प्रपंचीं॥२६॥ पुढें कितीही सुखसंपन्न। झालों तरी तें सुख न ये परतोन। जें श्रीसाईसमर्थसमागमजन्य। भोगितां धन्य झालों मी॥२७॥ स्वानंदैकचिद्घन साई। काय वानूं त्याची नवलाई। जो जो रतला तयाच्या पायीं। तो तो ठायींच बैसविला॥२८॥ अजिन-दंडधारी तापसी। हरिद्वारादि तीर्थवासी। तडी तापडी संन्यासी। त्यागी उदासी बहु येती॥२९॥ बोले चाले हंसे उदंड। जिव्हेस ''अल्लामालीक'' अखंड। नावडे वाद किंवा वितंड। निकट [५]दंड सर्वदा॥३०॥ तामस वृत्ति शमी दान्त। वाचा स्त्रवे पूर्ण वेदांत। कोणाही न लागला अंत। अखेरपर्यंत बाबांचा॥३१॥ राव असो वा रंक। समसाम्य सकळां निष्टंक। लक्ष्मीपुत्र वा भिकारी खंक। उभयांसी एकचि माप तेथें॥३२॥ कोणाचें बरें वाईट कर्म। जाणतसे जीवाआंतुलें मर्म। सांगूनि देत खूण वर्म। आश्चर्य परम भक्तांना॥३३॥ जाणपणाचें ते सांठवण। नेणतपणाचें पांघरूण। मानसंपादन जयासी शीण। एवं लक्षण श्रीसाई॥३४॥ काया जरी मानवाची। करणी अपूर्व देवाची। शिरडीत प्रत्यक्ष देव तो हाचि। भाविती हेंचि जन सारे॥३५॥ काय बाबांचे चमत्कार। किती

---

४. हा एक सुंदर, कातीव कांकडी रथ शिर्डीस मशिदीच्या मंडपात असतो. हा इंदूरचे बाबांचे प्रेमळ भक्त रा. बाळासाहेब रेगे, दाजीसाहेब अवस्थी वगैरेंनी उत्सवाच्या दिवशी गावात मिरवणुकीसाठी संस्थानास अर्पण केला आहे. ५. हा दंड म्हणजे हात - दीड हात लांब आणि चांगला पायाच्या अंगठ्याएवढा जाड असा मजबूत काळ्या लाकडाचा सटका, जो बाबांच्यापाशी नित्य असे. मशिदीतून चावडीत जाताना आणि तेथून मशिदीत परत येताना बाबा एका हातात त्यांची चिलीम व तंबाखूची पुरचुंडी आणि दुसऱ्या हातात हा त्यांचा सटका, असे बरोबर घेऊन नित्य जात व येत.

म्हणून मी वर्णूं पामर। देवा-देउळांचेही जीर्णोद्धार। बाबांनीं अपार करविले॥३६॥ शिरडीस तात्या पाटिल हतीं। शनी-गणपती-शंकरपार्वती। ग्रामदेवी आणि मारुती। यांचीही सुस्थिती लाविली॥३७॥ लोकांपासूनि दक्षिणामिषें। घेत असत बाबा जे पैसे। कांहीं धर्मार्थ वांटीत जैसे। कांहीं तैसेचि ते देत।३८॥ कोणासी रोज रुपये तीस। कोणासी दहा, पंधरा, पन्नास। ऐसें मन मानेल तयांस। वांटीत उल्हासवृत्तीनें॥३९॥ हा तों सर्व धर्माचा पैसा। घेणारासही पूर्ण भरंवसा। विनियोगही व्हावा तैसा। हीच मनीषा बाबांची॥४०॥ असो कित्येक दर्शनें पुष्ट। कित्येक झाले दुष्टांचे सुष्ट। कित्येकांचे गेले कुष्ट। पावले अभीष्ट कितीएक॥४१॥ न घालितां अंजन पाला रस। कितीक अंध झाले डोळस। आले पाय कितीक पंगूंस। केवळ पायांस लागतां॥४२॥ महिमा तयांचा अनिवार। कोणा न लागे तयांचा पार। यात्रा येऊं लागली अपार। अपरंपार चौंबाजूं॥४३॥ धुनीनिकट तेचि स्थानीं। मलमूत्रातें विसर्जूनि। कधीं पारोसें कधीं स्नानीं। नित्य ध्यानीं निरत जे॥४४॥ डोईस सफेत पागोटें खासें। स्वच्छ धोतर लावीत कासे। अंगांत सदरा कीं पैरण असे। पेहराव ऐसा आरंभीं॥४५॥ आरंभीं गांवीं वैद्यकी करीत। पाहूनि पाहूनि दवा देत। हातालाही यश बहुत। हकीम विख्यात जाहले॥४६॥ एकदां एका भक्ताचे डोळे। सुजूनि झाले लाल गोळे। रक्तबंबाळ दोनी बुबुळें। वैद्य न मिळे शिरडींत॥४७॥ भक्त बिचारे भाविक भोळे। बाबांसी दाखविते झाले डोळे। बिबे ठेंचूनि करविले गोळे। सत्त्वर ते वेळे बाबांनीं॥४८॥ कोणी घालील सुरम्याच्या काड्या। कोणी गाईच्या दुधाच्या घड्या। कोणी शीतळ कापुराच्या वड्या। देईल पुड्या अंजनाच्या॥४९॥ बाबांचा तो उपायचि वेगळा। स्वहस्तें

उचलिला एकेक गोळा। चिणूनि भरला एकेक डोळा। फडका वाटोळा वेष्टिला॥५०॥ उदयीक डोळ्यांची पट्टी सोडिली। वरी पाण्याची धार धरिली। सूज होती ती सर्व निवळली। बुबुळें जाहलीं निर्मळ॥५१॥ डोळ्यासारिखा नाजूक भाग। नाहीं बिब्याची झाली आग। बिब्यानें दवडिला नेत्ररोग। ऐसे अनेक अनुभव॥५२॥ धोती पोती तयां अवगत। नकळत एकांत स्थळीं जात। स्नान करितां आंतडी ओकीत। धुऊनि टाकीत वाळावया॥५३॥ मशिदीहूनि जितुका [६]आड। तितुकेंचि पुढें वडाचें झाड। तयाहीपलीकडे एक आड। दों दिवसांआड जात ते॥५४॥ भर दुपारीं प्रखर ऊन। कोणी न तेथें ऐसें पाहून। स्वयें आडांतूनि पाणी काढून। मुखमार्जन करीत॥५५॥ असो ऐशिया एका प्रसंगीं। बैसले असतां स्नानालागीं। आंतडी काढूनि लागवेगीं। धुऊं ते जागीं लागले॥५६॥ अजा मारितां तिची आंतडी। बाह्याभ्यंतर करूनि उघडी। धुऊनि घालिती घडीवर घडी। निर्मळ चोखडी करितात॥५७॥ तैसीच आपुली आंतडी काढूनी। आंतून बाहेर स्वच्छ धुऊनी। पसरली जांबाचे झाडावरूनी। आश्चर्य जनीं बहु केलें॥५८॥ ज्यांहीं ही स्थिति डोळां देखिली। त्यांतील कांहीं हयात मंडळी। आहेत अजूनि शिरडीत उरली। म्हणती वल्ली तों अपूर्व॥५९॥ कधीं लावीत खंडयोग। करीत हस्तपादादि विलग। ऐसे मशिदींत जागोजाग। अवयव अलग ते पडत॥६०॥ देह ऐसा खंड विखंड। देखावा तो भयंकर प्रचंड। पाहूं धांवत लोक उदंड। बाबा अखंड त्यां दिसती॥६१॥ पाहूनि एकदां ऐसा प्रकार। पाहणारा घाबरला फार। कोणा दुष्टें बाबांस ठार। केलें अत्याचार हा॥६२॥ मशिदींत ठिकठिकाणीं। अवयव

---

६. विहीर

दिसती चारही कोनीं। रात्र माध्यान्ह जवळी न कोणी। चिंता मनीं उद्भवली।।६३।। जावें कोणासी सांगावयाला। होईल उलट टांगावयाला। ऐसा विचार पडला तयाला। जाऊनि बैसला बाहेर।।६४।। असेल साईचा हा योग कांहीं। हें तों तयाच्या स्वप्नींही नाहीं। पाहोनि छिन्नभिन्नता ही। भीती हृदयीं धडकली।।६५।। कोणासी तरी कळवावा प्रकार। मनांत त्याचे येई फार। परी मीच ठरेन गुन्हेगार। प्रथम खबर देणारा।।६६।। म्हणूनि कोणासी सांगवेना। येत मनांत असंख्य कल्पना। म्हणूनि पहांटे जाऊनि पुन्हां। पहातां मना विस्मित।।६७।। अदृश्य पूर्वील सर्व प्रकार। बाबा कुशलस्थानीं स्थिर। हें स्वप्न नाहीं ना ऐसा विचार। येऊनि पहाणार साश्चर्य।।६८।। हे योग हे धोतीपोती। बाळपणापासूनि आचरती। कोणा न कळे ती अगम्यगति। योगस्थिति तयांची।।६९।। दिडकीस नाहीं कोणाच्या शिवले। गुणानें प्रख्यातीतें पावले। गरीब दुबळ्यांस आरोग्य दिधलें। हकीम गाजले ते प्रांतीं।।७०।। हकीम हा तों केवळ परार्थी। अति उदास तो निजस्वार्थी। साधावया परकीयार्थी। असह्यानर्था साहतसे।।७१।। ये अर्थीची अभिनव कथा। निवेदितों मी श्रोतियांकरिता। विदित होईल बाबांची व्यापकता। तैशीच दयार्द्रता तयांची।।७२।। सन एकोणीसशें दहा सालीं। समय [7]धनतेरस दिवाळी। बाबा सहज धुनीजवळी। बैसले जाळीत लाकडें।।७३।। प्रखर तेवली होती धुनी। निजहस्त त्यांतचि खुपसुनी। बाबा बैसले निश्चिंत मनीं। हात भाजूनि निघाला।।७४।। माधव नामें तयांचा सेवक। लक्ष गेलें तयाचें साहजिक। [8]देशपांडेही होते नजीक। तेही तात्कालिक धांवले।।७५।। जाऊनि मागें मारूनि

---

७. धनत्रयोदशी (दिवाळीच्या पूर्वदिवशी) ८. माधवराव देशपांडे

बैसका। कंबरेसी घट्ट घातला विळखा। बाबांसी मागें ओढोनि देखा। पुसती विलोका मग काय।।७६।। ‘‘हाहा देवा हें काय केलें’’। म्हणतां बाबा ध्यानावर आले। ‘‘एक पोर रे खांकेचें म्हणती निसटलें। भट्टीत पडलें एकाकी।।७७।। ऐकूनि निजपतीच्या हांके। लोहाराची रांड रे धाके। मारूनि आपुल्या पोरासी खांके। भाता फुंके भट्टीचा।।७८।। फुंकतां फुंकतां लक्ष चुकली। खांकेसी पोर हें ती विसरली। पोर ती अचपळ तेथूनि निसटली। पडतांचि उचलली मीं शामा।।७९।। काढावयासी त्या पोरीला। गेलों तों हा प्रकार घडला। भाजूं दे रे हा हात मेला। प्राण रे वांचला पोरीचा’’।।८०।। आतां या हाताचें दुखणें। कैसा उपाय करावा कवणें। चांदोरकरांसी पत्र घालणें। माधवरावानें ठरविलें।।८१।। पत्र लिहिलें सविस्तर। ‘परमानंद’ प्रसिद्ध डॉक्टर। समवेत घेऊनियां सत्त्वर। आले चांदोरकर शिरडीस।।८२।। उपयोगा पडती दाहोपशमना। ऐशीं घेतली औषधें नाना। परमानंदसमवेत नाना। साईचरणा पातले।।८३।। करूनि बाबांसी अभिवंदन। पुसती कुशल वर्तमान। निवेदिलें आगमन-प्रयोजन। हस्तावलोकन प्रार्थिलें।।८४।। आधींच हात पोळल्यापासून। भागोजी शिंदा तूप चोळून। पट्ट्या बांधीतसे करकरून। पान बांधून प्रत्यहीं।।८५।। तो हात सोडोनियां पहावा। परमानंदांसी दाखवावा। दवा उपचार सुरू करावा। गुण पडावा बाबांना।।८६।। ही सदिच्छा धरूनि मनीं। बहुत नानांनीं केली मनधरणी। प्रयत्नही केला परमानंदांनीं। पट्ट्या सोडूनि पहावें।।८७।। आज उद्यां आज उद्यां करूनी। वैद्य आपुला अल्ला म्हणूनी। हस्त न दिधला पहावयालागुनी। खेदही न मनीं तयाचा।।८८।। परमानंदांचा आणिलेला दवा। तया न लागली शिरडीची हवा। परी साईदर्शनसुहावा। तयां घडावा योग हा।।८९।।

भागोजीचीच नित्य सेवा। भागोजीनेंच हात चोळावा। तेणें काळें हातही बरवा। होऊनि सर्वां सुख झालें॥९०॥ ऐसा जरी हात बरा झाला। न कळे बाबांसी येई काय दुकळा। ती प्रातःकाळची येतां वेळा। पट्टयांचा सोहळा प्रतिदिनीं॥९१॥ नसतां हातास कांहींही वेदना। नित्य निष्कारण तयाची जोपासना। घृतमर्दन निष्पीडन जोपासना। आमरणांत चालविली॥९२॥ ही उपासना भागोजीची। साईसिद्धा न आवश्यकता जीची। भागोजीस घडविती नित्यनेमाची। भक्तकाजाची आवडी॥९३॥ पूर्वजन्मींचे महादोष। भागोजी पावला कुष्ट-क्लेश। परी तयाचें भाग्य विशेष। साईसहवास लाधला॥९४॥ लेंडीवरी निघतां फेरी। भागोजी बाबांचा छत्रधारी। रक्तपिती भरली शरीरीं। परी सेवेकरी प्रथम तो॥९५॥ धुनीपासले स्तंभापाशीं। बाबा जेव्हां प्रातःसमयासी। प्रत्यहीं बैसत निजारामासी। हजर सेवेसी तैं भाग्या॥९६॥ हातापायांच्या पट्ट्या सोडणें। त्या त्या ठायींचे स्नायू मसळणें। मसळल्या ठायीं तूप चोळणें। सेवा करणें भाग्यानें॥९७॥ पूर्वजन्मींचा महापापिष्ट। सर्वांगीं भरलें रक्तकुष्ट। भागोजी शिंदा महाव्याधिष्ट। परी भक्त वरिष्ठ बाबांचा॥९८॥ रक्तपितीनें झडलीं बोटें। दुर्गंधीनें सर्वांग ओखटें। ऐसें जयाचें दुर्भाग्य मोठें। भाग्य चोखटें [९]सेवासुखें॥९९॥ किती म्हणूनि श्रोतयांला। वर्णूं बाबांच्या अगाध लीला। एकदां गांवीं [१०]ग्रंथिज्वर आला।

---

९. सेवा करावयासाठी कोणीही येवो, साईबाबांनी कोणाचा कधीही अव्हेर केला नाही. उलट त्यास प्रेमानेच वागविले आहे. एकदा एक महारोगी बाई महाराजांकडे आली. महाराजांनी भीमाबाई नावाच्या एका मराठा जातीच्या बाईला तिला आपल्या घरी राहण्यास जागा देण्याविषयी सांगितले. भीमाबाई म्हणाली, ''बाबा, तिला महारोग झाला आहे ना ? तिला माझ्या घरात जागा कशी देऊ ?'' महाराज म्हणाले, ''अगे, ती महारोगी असली म्हणून काय झाले ? ती माझी बहीण आहे. सख्खी बहीण आहे. तिला आपल्या घरी घेऊन जा.'' असे महाराजांचे शब्द निघाल्यावर भीमाबाई तिला आपल्या (पुढील पानावर)

चमत्कार झाला तो परिसा ॥१००॥ [११]दादासाहेब खापर्ड्यांचा। मुलगा एक लहान वयाचा। आनंद साईसहवासाचा। निजमातेच्या सह भोगी ॥१०१॥ आधींचि तो मुलगा लहान। ताप आला फणफणून। मातेचें हृदय आलें उलून। अस्वस्थमन जाहली ॥१०२॥ उमरावती वसतिस्थान। आलें मनीं करावें प्रस्थान। सायंकाळची वेळ साधून। आली आज्ञापन घ्यावया ॥१०३॥ अस्तमानची करितां फेरी। बाबा येतां वाडियाशेजारीं। बाई जाऊनि पाय धरी। निवेदन करी घडलें जें ॥१०४॥ आधींच स्त्रियांची जात घाबरी। तशांत मुलाची थांबेना शिरशिरी। ग्रंथिज्वराची भीतीही भारी। निवेदन करी घडलें ते ॥१०५॥ बाबा म्हणती मृदु वचन। ''आभाळ आलें आहे जाण। पडेल पाऊस पीक पिकोन। आभाळ वितळून जाईल ॥१०६॥ भितां किमर्थ'' ऐसें वदून। कफनी कंबरेपर्यंत उचलून। दाविते झाले सकळांलागून। ग्रंथी टवटवून उठलेल्या ॥१०७॥ कुक्कुटीच्या अंड्यांएवढे। चार ग्रंथी चोहींकडे। म्हणती ''पहा हें भोगणें पडे। तुमचें सांकडें मजलागीं ॥१०८॥'' हें दिव्य आणि अलौकिक। कर्म पाहोनि विस्मित लोक। भक्तांलागीं दुःखेंही कैक। भोगिती अनेक संत कैशीं ॥१०९॥ मेणाहूनि मऊ चित्त। सबाह्य जैसें नवनीत। लाभेंवीण भक्तांसी प्रीत।

(मागील पानावरुन) घरी घेऊन गेली व तिने तिला उतरावयाला जागा दिली. ती महारोगी बाई एक महिना राहून तिने तेथेच आपला देह ठेवला. बाळाजी पाटील नेवासकर हे एकदा आपल्या गावी जाण्यासाठी परवानगी मागू लागले. महाराज म्हणाले, ''दगडूभाऊ आजारी आहे, त्याच्याकडे आपण लक्ष द्यावे.'' दगडूभाऊ हा जातीचा मुसलमान रक्तपितीने अत्यंत पिडला होता. पाटलांनी रोज त्याच्या अंगातले किडे काढावे, सगळी लस स्वत: धुवावी आणि त्याला स्नान घालावे, असा क्रम एक महिना चालला. पुढे तो दगडूभाऊ मेला आणि पाटलाला महाराजांनी घरी जाण्याची परवानगी दिली. १०. प्लेग ११. दि ऑनरेबल गणेश श्रीकृष्ण खापर्डे, जे इंडिया सरकारच्या लेजिस्लेटिव्ह असेम्ब्लीचे मेंबर होते.

भक्तचि गणगोत जयाचें ॥११०॥ एकदां ऐसा वर्तला प्रकार। नानासाहेब चांदोरकर। निघाले सोडूनि नंदुरबार। पंढरपुरासी जावया ॥१११॥ नाना परम भाग्यशाली। साईंची अनन्य सेवा फळली। भूवैकुंठप्राप्ती घडली। मामलत मिळाली तेथील ॥११२॥ येतांचि हुकूम नंदुरबारीं। जाणें होतें अति सत्त्वरीं। तांतडीनें केली तयारी। हेतू अंतरीं दर्शनाचा ॥११३॥ सहकुटुंब सहपरिवार। शिरडीसी जाण्याचा झाला विचार। शिरडीच प्रथम पंढरपूर। करूं नमस्कार बाबांसी ॥११४॥ नाहीं कोणासी पत्र पाठविलें। नाहीं निरोप वृत्त कळविलें। सरसामान सर्व आवरिलें। गाडींत बैसले लगबगां ॥११५॥ ऐसे जे हे नाना निघाले। नसेल शिरडीत कोणासी कळलें। परी साईंसी सर्व समजलें। सर्वत्र डोळे तयांचे ॥११६॥ नाना निघाले सत्त्वर। असतील निमगांवाचे शिंवेवर। तों शिरडीत चमत्कार। घडला साचार तो परिसा ॥११७॥ बाबा होते मशिदींत। म्हाळसापतीसमवेत। आप्पा शिंदे काशीराम भक्त। वार्ता करीत बसलेले ॥११८॥ इतुक्यांत बाबा म्हणती "अवघे। मिळूनि करूंया भजन चौघे। उघडले पंढरीचे दरवाजे। भजन मौजेनें चालवूं" ॥११९॥ साई पूर्ण त्रिकालज्ञाता। कळूनि चुकली तयां ही वार्ता। नाना शिंवेच्या ओढ्यासी असतां। भजनोल्लासता बाबांसी ॥१२०॥

(भजन)

"पंढरपुरला जायाचें जायाचें। तिथेंच मजला राह्याचें।
तिथेंच मजला राह्याचें राह्याचें। घर तें माझ्या रायाचें ॥"

स्वयें बाबा भजन म्हणती। भक्त बसलेले अनुवाद करिती। पंढरीचे प्रेमांत रंगती। इतक्यांत येती

नानाही ॥१२१॥ सहकुटुंब पायीं लागत। म्हणती आतां आम्हांसमवेत। महाराजांनीं पंढरपुरांत। निवांत निश्चिंत बैसावें ॥१२२॥ तों ही विनंती नकोचि होती। आधींचि बाबांचि उल्हासवृत्ती। पंढरीगमन भजनस्थिती। जन निवेदिती तयांसी ॥१२३॥ नाना मनीं अति विस्मित। लीला पाहूनि आश्चर्यचकित। तयां पायीं डोई ठेवीत। सद्‍गदित जाहले ॥१२४॥ घेऊनियां आशीर्वचन। उदी प्रसाद मस्तकीं वंदून। चांदोरकर पंढरपुरालागून। निरोप घेऊन निघाले ॥१२५॥ ऐशा गोष्टी सांगूं जातां। होईल ग्रंथविस्तारता। म्हणऊनि आतां परदुःख-निवृत्तिता। विषय आटोपता घेऊं हा ॥१२६॥ संपवूं हा अध्याय आतां। अंत नाहीं बाबांचे चरिता। पुढील अध्यायीं अवांतर कथा। वदेन स्वहितालागीं मी ॥१२७॥ ही मीपणाची अहंवृत्ती। जिरवूं जातां जिरेना चित्तीं। हा मी कोण न कळे निश्चितीं। साईचि वदतील निजकथा ॥१२८॥ वदतील नरजन्माची महती। कथितील निजभैक्ष्यवत्ति। बायजाबाईची ती भक्ती। भोजनस्थितीही आपुली ॥१२९॥ सवें घेऊनि म्हाळसापती। तैसेचि कोते तात्या गणपती। बाबा निजत मशिदीप्रती। कैसिये रीतीं तें परिसा ॥१३०॥ पंत हेमाड साईंसी शरण। म्हणवी भक्त-पायींची वहाण। तयासी साईंची आज्ञा प्रमाण। झालें निरूपण येथवरी ॥१३१॥

स्वस्ति श्रीसंतसज्जनप्रेरिते। भक्तहेमाडपंतविरचिते। श्रीसाईसमर्थसच्चरिते। विविधकथानिरूपणं नाम सप्तमोऽध्यायः संपूर्णः ॥

॥ श्रीसद्‍गुरुसाईनाथार्पणमस्तु ॥ शुभं भवतु ॥